

Sygn. akt

III AUa 604/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 września 2015 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska (spr.) SSA Marta Pańczyk-Kujawska
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **10 września 2015 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **R. L.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o przeliczenie emerytury

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **22 kwietnia 2015 r.** sygn. akt **IV U 2158/14**

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił R. L. przeliczenia emerytury, uzasadniając że nie ma podstaw do zastosowania art. 55 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i obliczenia emerytury według nowych zasad, ponieważ wnioskodawczyni pobiera emeryturę od 1.01.2009 r.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczyni domagała się przeliczenia emerytury, wskazując że wcześniejsza emerytura przyznana na podstawie decyzji z dnia 19 lipca 2002 r., była zawieszona z uwagi na kontynuowanie

zatrudnienia. Wnioskodawczyni podniosła, że do chwili obecnej pozostaje w zatrudnieniu, kontynuuje ubezpieczenie emerytalne i rentowe i spełnia wszystkie warunki do przyznania emerytury zgodnie z art. 55 ustawy emerytalno – rentowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, ponieważ świadczeniobiorcom pobierającym jakąkolwiek emeryturę obliczoną na dotychczasowych zasadach, nie przysługuje prawo do zastosowania art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS

Wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV U 2158/14, Sąd Okręgowy w Rzeszowie zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do obliczenia wysokości emerytury wnioskodawczyni R. L. na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd ustalił, że R. L., ur. (...), decyzją z dnia 19 lipca 2002 r. otrzymała prawo do emerytury od 24 stycznia 2002 r. Wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia, a następnie wznowiona decyzją z dnia 26 lutego 2009 r. emerytura wyliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej jest wyższa od emerytury obliczonej i przyznanej na dotychczasowych zasadach.

Przechodząc do oceny prawnej Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawczyni spełnia wszystkie przesłanki do obliczenia emerytury na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który nie stawia ograniczeń w uzyskaniu prawa do obliczenia emerytury dla osób, które korzystały z wcześniejszej emerytury lub emerytury w niższym wieku, jeżeli spełniając warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 kontynuowały ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a następnie z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy wystąpiły po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2008 r. W treści powołanego przepisu brak zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym przez osoby objęte art. 27 ustawy emerytalno – rentowej ma być pierwszym wnioskiem o emeryturę.

W apelacji od powyższego wyroku organ rentowy wniósł o jego zmianę i oddalenie odwołania, zarzucając naruszenie przepisu art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poprzez uznanie, że w przypadku wnioskodawczyni możliwe jest wyliczenie świadczenia na podstawie w/w przepisów, podczas gdy wnioskodawczyni pobierała wcześniej przyznaną emeryturę w niższym wieku emerytalnym. Zdaniem organu rentowego art. 55 nie stanowi samodzielnej podstawy przyznania emerytury, umożliwia jedynie ustalenie najbardziej korzystnej wysokości świadczenia przyznanego na podstawie art. 27, osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu 60/65 lat życia i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest nieuzasadniona i podlega oddaleniu, ponieważ zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie jest trafny i nie narusza prawa. Spór w sprawie dotyczył wykładni art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t. jedn. 2015, 748) w zakresie

możliwości ubiegania się o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym przez ubezpieczonych, którzy uprzednio nabyli już prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Jak wynika z brzmienia art. 55 w/w ustawy, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy tj. urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 roku i posiadającemu wiek emerytalny (uzależniony od daty urodzenia i szczegółowo opisany w ust. 2 lub 3 art. 27 ustawy) oraz posiadającemu okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wskazanego już powyżej wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 roku możliwe jest wyliczenie kwoty należnej emerytury na podstawie art. 26 ustawy, jeżeli jest ona wyższa od tej ustalonej zgodnie z art. 53 ustawy. Wskazana treść normy

art. 55 ustawy zawiera ograniczenia podmiotowe, wynikające ze wskazanych w niej warunków temporalnych, jak i skierowana jest wobec ubezpieczonych, którzy kontynuują ubezpieczenie emerytalne i nie występują z wnioskiem o emeryturę powszechną pomimo spełnienia do niej warunków. Należy zauważyć, iż wspomniane wymagania muszą być spełnione łącznie, co oznacza z jednej strony konieczność wykazania przez ubezpieczonego, iż pomimo osiągnięcia wieku powszechnego nadal kontynuował ubezpieczenie emerytalne, jak i wymóg zgłoszenia wniosku o emeryturę powszechną po dniu 31 grudnia 2008 roku. Niewątpliwie wnioskodawczyni elementy tak określone w art. 55 ustawy spełniła, gdyż pozostawała w ubezpieczeniu emerytalnym nadal po osiągnięciu wieku przewidzianego dla emerytury powszechnej dla osób w jej wieku. Wykazała także, iż wystąpiła z wnioskiem o emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku powszechnego po dniu 31 grudnia 2008 roku. W stanie faktycznym przedmiotowej sprawy i przy analizie zgłoszonych przez wnioskodawczynię roszczeń wymaga rozstrzygnięcia, czy przepis art. 55 pozwala na wielokrotność zgłaszania wniosków o emeryturę z tytułu osiągnięcia wieku powszechnego czy też stanowi on prawne zasady dokonywania przeliczenia świadczenia emerytalnego już uprzednio nabytego na każdy zgłoszony wniosek, jak wywodzi w apelacji organ rentowy.

Dotychczasowa analiza tej normy dokonywana przez judykaturę, dotyczyła kwestii pobierania lub braku pobierania emerytury w wieku obniżonym w okresie przed wystąpieniem z wnioskiem o jej wyliczenie według zasad emerytury kapitałowej ustalonych w art. 26 ustawy. I w takich przypadkach stosowano wykładnię art. 55 ustawy wskazującą na brak prawnych ograniczeń w zakresie wielokrotności ubiegania się o świadczenie emerytalne, przy czym w stanach faktycznych tych orzeczeń ubiegający się o zastosowanie art. 55 ustawy byli wcześniej uprawnieni do emerytur wcześniejszych czy w wieku obniżonym. Wielokrotność w tych przypadkach oznaczała więc uprzednie korzystanie z emerytur wcześniejszych poprzedzające zgłoszenie wniosku o emeryturę powszechną. I w takich to przypadkach już kilkakrotnie prezentowano w orzecznictwie sądów powszechnych jak i Sądu Najwyższego korzystne dla ubezpieczonych stanowiska (między innymi w wyrokach Sądu Najwyższego z dat: 29 stycznia 2014 roku w sprawie sygn. akt I UK 411/13 opublikowany w Lex nr 1482342, 19 marca 2014 roku w sprawie sygn. akt I UK 345/13 opublikowany w Lex nr 1455228, a także w wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 15 kwietnia 2015 r., III AUA 1006/15, Lex nr 1667618).

W uchwale z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, Sąd Najwyższy wskazał, że ratio legis omawianego przepisu jest kontynuowanie opłacania składek, nie zaś ubieganie się o emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Konstatacja ta, nie pozwala na stwierdzenie czy wniosek o emeryturę po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego musiał być pierwszym wnioskiem o emeryturę, czy też mógł to być kolejny wniosek (np. poprzedzony tak jak w okolicznościach sprawy wnioskiem o emeryturę wcześniejszą), tyle że złożony po dniu 31 grudnia 2008 r. Wymóg pierwszego wniosku nie byłby niezbędny przy założeniu, że na emeryturę przechodzi się tylko raz w życiu. Przy tej konstrukcji bowiem, każdy następny wniosek byłby wnioskiem o podwyższenie świadczenia w związku z kontynuowaniem zatrudnienia i ubezpieczenia, czyli skorzystanie z możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem powszechnego wieku, oznaczałoby ustalenie kwoty emerytury dożywotniej z możliwością tylko jej waloryzacji lub podwyższenia z tytułu dalszego ubezpieczenia - opłacania składek. Zdaniem Sądu Najwyższego założenie to jednak nie może być podzielone, wobec treści art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej, w którym ustawodawca określił sposób ustalania podstawy wymiaru świadczenia, w sytuacji gdy wcześniej była pobierana ("inna") emerytura. Z przepisu tego wynika zatem dopuszczalność kilkakrotnego realizowania się ryzyka emerytalnego.

W utrwalonych poglądach judykatury, przyjmuje się, że emerytura w niższym i w powszechnym wieku emerytalnym to odrębne rodzaje emerytur. W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2006 r., I UK 82/06 (niepublikowany), wyrażono trafny pogląd, że nie ma przeszkód prawnych, aby ubezpieczony pobierający emeryturę przyznaną mu w niższym wieku emerytalnym dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - art. 32 ustawy emerytalnej, domagał się przyznania emerytury przysługującej w tzw. powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art. 27 tej ustawy, ponieważ ze względu na odmienne przesłanki nabycia prawa do obu tych świadczeń organ ubezpieczeń społecznych powinien wydać decyzje w oparciu o różne podstawy prawne przysługujących ubezpieczonemu świadczeń emerytalnych, a następnie wypłacać świadczenie wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego - art. 95 ust. 1 ustawy).

Reasumując Sąd Apelacyjny uznał trafność wydanego w sprawie rozstrzygnięcia. Orzeczenie Sądu Apelacyjnego znajduje swoją podstawę prawną w treści powołanych przepisów prawa i art. 385 k.p.c.